

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ
Π.Σ. ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 41582/08)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
13 Ιανουαρίου 2011

*Η παρούσα απόφαση είναι οριστική, αλλά μπορεί να υποστεί
αναθεωρήσεις στη φάση της εκδοτικής επιμέλειας.*

Στην υπόθεση Π.Σ. κατά Ελλάδος,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), αφού συνεδρίασε σε Επιτροπή αποτελούμενη από τους:

Ανατόλι Κόβλερ, *Πρόεδρο*,

Ελίζαμπεθ Στάινερ,

Σβέρρε Έρικ Γιέμπενς, *Δικαστές*,

και τον Αντρέ Γουάμπαχ, *Βοηθό Γραμματέα του Τμήματος*,

Αφού συσκέφθηκε κεκλεισμένων των θυρών στις 9 Δεκεμβρίου 2010,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε την τελευταία ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση αποτελεί απόρροια της προσφυγής υπ' αριθ. 41582/08 κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, η οποία κατατέθηκε στο Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση») από τον κ. Π. Σ., έλληνα υπήκοο («ο προσφεύγων»), στις 1 Αυγούστου 2008.

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τον κ. Χ. Χρυσανθάκη, δικηγόρο Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τον αντιπρόσωπο του πληρεξουσίου της, κ. Κ. Γεωργιάδη, Νομικό Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 1 Σεπτεμβρίου 2009 ο Πρόεδρος του Πρώτου Τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση το παράπονο σχετικά με τη διάρκεια της διαδικασίας και της ζήτησε να υποβάλει παρατηρήσεις σχετικά με το παραδεκτό και την ουσία της υπόθεσης, που θα εξετάζονταν σύμφωνα με το άρθρο 29 παρ. 3 της Σύμβασης, όπως ίσχυε τότε. Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο 14, η προσφυγή ανατέθηκε σε Επιτροπή τριών δικαστών.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων είναι απόστρατος αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού και ζει στην Αθήνα.

5. Στις 31 Ιανουαρίου 2003 ο προσφεύγων κατέθεσε στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών αίτηση ακύρωσης του Προεδρικού Διατάγματος της 26^{ης} Νοεμβρίου 2002 με το οποίο τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως ακατάλληλος για υπηρεσία για λόγους υγείας. Επίσης, ο προσφεύγων αμφισβητούσε τη νομιμότητα της γνωμοδότησης της Ανώτατης Ναυτικής Υγειονομικής Επιτροπής, η οποία είχε αξιολογήσει την κατάσταση της υγείας του.

6. Στις 10 Φεβρουαρίου 2006 το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών απέρριψε την αίτησή του. Πρώτον, το δικαστήριο απέρριψε ως απαράδεκτους τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος σχετικά με τη νομιμότητα της γνωμοδότησης της Ανώτατης Ναυτικής Υγειονομικής Επιτροπής διότι ο προσφεύγων δεν είχε εξαντλήσει την προβλεπόμενη από την εθνική νομοθεσία διοικητική διαδικασία προτού προσφύγει στο δικαστήριο. Επιπλέον, με την υπ' αριθ. 214/2006 απόφασή του, το δικαστήριο έκρινε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ήταν επαρκώς αιτιολογημένη.

7. Στις 14 Ιουλίου 2006 ο προσφεύγων κατέθεσε στο Συμβούλιο της Επικρατείας προσφυγή κατά της παραπάνω απόφασης.

8. Στις 3 Απριλίου 2008 το Συμβούλιο της Επικρατείας επικύρωσε την απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Ειδικότερα, έκρινε ότι το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών ορθώς είχε κηρύξει απαράδεκτο μέρος των ισχυρισμών του προσφεύγοντος διότι δεν είχε εξαντλήσει την προβλεπόμενη διοικητική διαδικασία. Επιπλέον, επισήμανε ότι οι εν θέματι ιατρικές γνωματεύσεις είχαν τεθεί εγκαίρως υπόψη του προσφεύγοντος ώστε να μπορεί να προσφύγει εναντίον τους στην

αρμόδια διοικητική αρχή. Τέλος, με την υπ' αριθ. 1148/2008 απόφασή του, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών είχε αιτιολογήσει επαρκώς την κρίση του σχετικά με τη νομιμότητα του προσβαλλόμενου προεδρικού διατάγματος. Η απόφαση καθαρογράφηκε στις 12 Ιουνίου 2008.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

9. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η διάρκεια της διαδικασίας ήταν ασυμβίβαστη με την απαίτηση για εκδίκαση της υπόθεσης σε εύλογο χρόνο. Επικαλείται το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης, το οποίο προβλέπει τα εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικάως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση, είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως».

10. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε αυτό τον ισχυρισμό.

11. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη αρχίζει στις 31 Ιανουαρίου 2003, όταν ο προσφεύγων κατέθεσε την προσφυγή του στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, και λήγει στις 12 Ιουνίου 2008, όταν το Συμβούλιο της Επικρατείας εξέδωσε την απόφασή του υπ' αριθ. 1148/2008. Συνεπώς, η διάρκεια της διαδικασίας υπερέβη τα πέντε έτη και τέσσερις μήνες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

12. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το παράπονο αυτό δεν είναι προφανώς αβάσιμο κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της

Σύμβασης. Επίσης, σημειώνει ότι δεν είναι απαράδεκτο για άλλους λόγους. Ως εκ τούτου, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτό.

B. Επί της ουσίας

13. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι ο εύλογος χρόνος της διαδικασίας πρέπει να αξιολογείται ενόψει των περιστάσεων της υπόθεσης και με βάση τα κριτήρια που έχει ορίσει στη νομολογία του, ιδίως την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος και των αρμόδιων αρχών, καθώς και τη σημασία του τι διακυβευόταν για τον προσφεύγοντα στην προκείμενη διαφορά (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], No. 30979/96, παρ. 43, ECHR 2000-VII).

14. Το Δικαστήριο έχει συχνά διαπιστώσει παραβιάσεις του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης σε υποθέσεις που εγείρουν παρόμοια ζητήματα με την παρούσα (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση *Frydlender κατά Γαλλίας*).

15. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν παρουσίασε κάποιο γεγονός ή επιχείρημα που θα μπορούσε να το πείσει να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην κρινόμενη υπόθεση. Έχοντας υπόψη τη νομολογία του, το Δικαστήριο κρίνει ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της διαδικασίας υπήρξε υπερβολική και δεν ικανοποιεί την απαίτηση για εκδίκαση της υπόθεσης εντός εύλογου χρόνου.

Ως εκ τούτου, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1.

**II. ΑΛΛΕΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ
ΣΥΜΒΑΣΗΣ**

16. Πρώτον, ο προσφεύγων παραπονείται σύμφωνα με το άρθρο 6 της Σύμβασης ότι η απόρριψη ενός από τους ισχυρισμούς του ως απαράδεκτου παραβίασε το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι γενικά οι αποφάσεις των εθνικών

δικαστηρίων δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένες. Τέλος, παραπονείται ότι, εξαιτίας των προβαλλόμενων ελαττωμάτων της διαδικασίας, δεν υπήρξε αποτελεσματική αντιμετώπιση των ισχυρισμών του από τα δικαστήρια.

17. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, ενώ το άρθρο 6 της Σύμβασης εγγυάται το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, δεν θεσπίζει κανόνες σχετικά με το παραδεκτό των αποδείξεων ή τον τρόπο αξιολόγησής τους, καθώς αυτά τα ζητήματα ρυθμίζονται κατ' αρχήν από το εθνικό δίκαιο και τα εθνικά δικαστήρια. Ειδικότερα, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να κρίνει τα πραγματικά ή νομικά σφάλματα στα οποία υποτίθεται ότι υπέπεσε το εθνικό δικαστήριο, παρά μόνο στο βαθμό που παραβιάζουν δικαιώματα και ελευθερίες που προστατεύονται από τη Σύμβαση (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *García Ruiz κατά Ισπανίας* [GC], No. 30544/96, παρ. 28-29, ECHR 1999-I).

18. Στην κρινόμενη υπόθεση, τα παράπονα του προσφεύγοντος σχετικά με τον άδικο χαρακτήρα της διαδικασίας αφορούν τέταρτο βαθμό δικαιοδοσίας. Ειδικότερα, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, ο προσφεύγων είχε κάθε δυνατότητα να αναπτύξει τα επιχειρήματά του και δεν υπάρχει κανένα στοιχείο στη δικογραφία που να δείχνει ότι η διεξαγωγή και αξιολόγηση των αποδείξεων χαρακτηρίζονταν από αυθαιρεσία ή ότι η διαδικασία ήταν άδικη, θέτοντας ζήτημα σύμφωνα με το άρθρο 6. Επιπλέον, οι αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και του Συμβουλίου της Επικρατείας ήταν επαρκώς αιτιολογημένες. Τέλος, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν προκύπτει παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο. Στην ουσία, μέσω του παραπόνου αυτού ο προσφεύγων φαίνεται να επαναλαμβάνει την αιτίασή του σχετικά με την αιτιολογία των αποφάσεων αυτών.

19. Ενόψει των προαναφερθέντων, τα παράπονα του προσφεύγοντος είναι προφανώς αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 3 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

20. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

21. Ο προσφεύγων δεν κατέθεσε αίτηση δίκαιης ικανοποίησης. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν υπάρχει λόγος να του επιδικάσει κάποιο ποσό για το λόγο αυτό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΛΟΓΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* παραδεκτό το παράπονο σχετικά με την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη την υπόλοιπη προσφυγή.

2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης.

3. *Κρίνει* ότι δεν υπάρχει λόγος να χορηγήσει στον προσφεύγοντα δίκαιη ικανοποίηση.

Έγινε στα Αγγλικά και κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 13 Ιανουαρίου 2011 σύμφωνα με τον Κανόνα 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

Αντρέ Γουάμπαχ

Ανατόλι Κόβλερ

ΒΟΗΘΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

(υπογραφή)

(υπογραφή)

Ακριβής μετάφραση από τα Αγγλικά του συνημμένου εγγράφου

Αθήνα, 9 Φεβρουαρίου 2011

Ο μεταφραστής του Υπουργείου Εξωτερικών-Βασίλειος Δ. Μπελεκούκας